

## Gyönyörű szülőföldem

Sok dolgot lehetne mesélni Nagyzerindről. Itt minden tudna mesélni, leginkább a magyar múltból, pedig mindössze egy néhány száz lakosú faluról van szó. Itt, ahol a tatárok fosztottak, ahol a szegénység és a betegség is gyökeret vert, és nem messze húzták meg az országhatárt, itt még mindig élnek a hagyományok, a jóság és a tisztelet. Itt újraéled minden.

A legtöbb nagyzerindi embernek nem kell bemutatni a templom fehér falait, s annak déli harangszóját, mely végigsiklik a Körös vizén, egészen Feketegyarmatig. Legtöbben még mindig érezzük a remegést a gyomrunkban, mikor konfirmálni kellett, és több száz szempár ránk szegeződött, várva a feleleteinket. Aki itt nőtt fel, láthatta minden tavasszal, hogyan tér haza a gólya a nagycsüre (zerindiesen mondva), és nevel fiókákat. Nyáron a Kerezs (újra zerindies nyelv, hisz itt az a híres) nyújtott menedéket a melegben. Elárulom, Farkasék alatt volt a legjobb fürdeni, utána jó volt szárítkozni Szabóéknál a diófa alatt, vagy a fűzfák alatt, a Vida Mari kútnál. Anyám mesélte, még dédnagyanyám kisleány volt, mikor azok a fák csemeteként ide kerültek. Apám, anyám és elődeim sokat tudnak mesélni a faluról és az itt élő lakosokról. Szegénység? Az mindig volt, de a nagyanyóknak mindig volt mit letenni az asztalra, s mindig szeretettel adták, amit csak tudtak.

Itt az ideje, hogy beszéljünk valakiről, aki nagyon sok régi zerindi iskolás emlékeiben él még. Csanádi János. Ő volt az, aki szenvedéllyel és hatalmas szigorral tanította az irodalmat. Ha nem tudta valaki a verset, olyat kapott, hogy azt hetekig emlegette, viszont úgy tudta aztán a költeményt, hogy azt sosem felejtette el többet. Csanádi János balladákat gyűjtött a Körösközben, főleg Nagyzerindről gyűjtött össze sok költeményt. Ha az összes balladát kiemelném, talán sosem fejezném be az írást, ezért csak párat emelek ki:

## ***Megöltek egy legényt***

*„Megöltek egy legényt hatszáz forintjáért,  
Beledobták a Tisza vízbe hat szürke lováért. (...)*

*Jön az édesanya, kőti de nem hallja:*

*– Keljél fel hát, édes fiam, nem vagy te meghalva! (...)*

*Jön a szeretője, kőti, azt már hallja:*

*– Keljél fel hát, édes babám, borulj a vállamra!*

*Borulj a vállamra, hadd vigyelek haza, (...)*

*– Eltemetsz-e, babám, gyászos temetőbe?*

*– Eltemetlek házam előtt virágos kertembe.*

*– Meghúzatod, babám, a hármás harangot?*

*– Meghúzatom, édes babám, mind a tizenhatot.*

*Nagyzerénd, 1974. Február 4.*

*Mészár Mihály, 40 éves*

## ***Bakony erdő gyászban van***

*(Verekedés fog lenni - Rózsa Sándor)*

*Bakony erdő gyászba van,*

*(...)*

*Rózsa Sándor fogva van.*

*(...)*

*Még vasárnap délután, (...)*

*Sétált a lányok után. (...)*

*Édesanyja utána:*

*– Sándor fiam, gyer' haza!*

*(...)*

*– Édesanyám nem megyek*

*(...)*

*A kocsmába elmegyek.*

*(...)*

*Három betyár felállott.*

*(...)*

*A negyedik kést rántott. (...)*

*Hazafelé mentébe*

*Dupla kés a szívébe. (...)*

*Három kislány fehérbe, (...)*

*Viszik a temetőbe. (...)*

*Három kislány pirosba (...)*

*Most teszik a sírjába.*

*– Édesanyám sírhatsz már,*

*(...)*

*Síromra borulhatsz már.*

*Nagyzerénd, 1971. November 21.*

*Gál Gyula (üknagyapám), 59 éves*

## ***Bíró Margit***

(...)

– *Való Imre, az, hogy megházasodtál?*

*A szívemre ily nagy bánatot hoztál?*

*Való bizony, Bíró Margit, szeress mást,*

*Elég régen szerettük már mi egymást.*

– *Nahát, Imre, add ide a kezedet,*

*Hadd kívánjak boldog páros életet!*

*Kilenc évig és harminchat hónapig*

*Nyomjad, Imre, gyászos ágyad fenekit!*

(...)

*Este van már, nyócat ütött az óra,*

*Bíró Margit elindult a rossz útra.*

*Ha köszöntek, azt se nagyon fogadta,*

*Hazament és magát felakasztotta.*

*Nagyzerénd, 1973. Március 15.*

*özv. Andrási Károlyné*

Csanádi János gyűjteménye meglepően tájékozott, gyakorlott és minőségi gyűjtemény, mely rengeteg hagyományt ír le és rejt magában. Igaz, a balladaanyag gazdagsága elmarad a klasszikus székely balladaköltészettől, viszont méltó módon gyarapítja a népköltési gyűjteményeink sorát.

Mit is mesélhetnék még? Mesélhetnék az Ibolya néptáncsoportról, mely idén ünnepelte megalakulásának 10. évfordulóját, és szívvel-lélekkel őrzi a falu szokásait a táncművészetben. A néptáncsoport az egyik oka annak, hogy

Nagyzerindet Arad megye egyik leggazdagabb hagyományokkal rendelkező településeként emlegetik.

Rengeteg hagyományt lehetne még megemlíteni. Itt a disznóvágásnak nagy szerepe volt, ilyenkor, egy téli disznóvágáskor az egész család összejött, s a disznóvágást pálinkával pecsételték meg a férfiak. Dédapám mindig akkor vágott disznót, mikor dédanyám névnapja volt. Vilma-nap. Nálunk a névnapoknak/névestéknek nagyobb szerepük volt, mint a születésnapoknak. Névestéken nemcsak a család vett részt, hanem a szomszédok és a barátok is. Ez a szokás mai napig él.

A lakodalomhoz is külön szokások kapcsolódnak. Az ünnepre vőfélyek hívogatnak, virágos, szalagos bokrétával a mellükön. Itt szokás „kikérni” a menyasszonyt a szülői háztól, hogy aztán elbúcsúzzon a családjától. A körösközi falvak közül egyedül Zerinden szokás a maskurának öltözés. A maskurák nem meghívott személyek egy csoportja, akik különböző gúnyát vesznek magukra, majd bemennek táncolni a meghívottak közé. Néha volt az álarcosok közt olyan is, aki csak a régi szeretőjét akarta meglesni menyasszonyként vagy vőlegényként, vagy még szeretett volna táncolni vele egy utolsót. A maskuráknak persze ilyenkor vacsorát is adtak. Már ezért is megérte elmenni. Nagyzerinden mindig lehet szórakozni.

Akárhová megyek a nagyvilágba, Nagyzerind hangja mindig visszahív. Várja, hogy szülötte egyszer visszatér még. Hívogat a Körös vize, vele együtt a Nagyhomok és Nagybukó. Tavasszal várnak a temető színes ibolyái, hisz ott van a legtöbb ibolya. Vár már a sajánka, minden évszakával, és szólongat a zerindi határ, legismertebb része: a Bárántó. A falu határában már érezni is lehet, hogy főzik a pálinkát. Ha valaki ide születik, és ide tartozik, az pontosan tudja, miket mesélek, s velem együtt érzi az illatokat és régi ízeket. Főleg a régi, híres nagyzerindi biciklilevest (igen, nálunk olyan is van).